

TERA

5. *Gateway to India*

– Kelionė prasideda! – sako Vilemina.

Tera pajunta, kaip lėktuvui pajudėjus ją prispaudžia prie sėdynės šalia lango. Vis sparčiau pro šalį lekiant pakilimo takui ji junta, kaip lėktuvas greitėja, ir po minutėlės jos jau skrenda. Po Tera Schipholio oro uostas vis mažėja ir mažėja, galiausiai visai išnyksta iš akių. Vilemina įkypai pasvyra Teros pusėn, norėdama žvilgtelėti pro langą. Ši sugriebia tetos ranką ir ją spusteli.

– Jei dabar nukristume, kiek žmonių žūtų? – paklausia mergaitė. Lėktuvas, į kurį jos įlipo prieš gerą pusvalandį, nemažas.

– Ei! – Vilemina pažiūri į Terą. – Negąsdink! Ar žinai, kad skristi lėktuvu saugiau nei važiuoti mašina? Keliuose įvyksta daug daugiau avarijų.

– Kiek kartų esi skridusi?

– Neįsivaizduoju, daug.

– O kiek kartų lankeisi Indijoje?

– Oi, labai daug kartų, neskaičiavau. Buvau ir Bangladeše, Nepale, Pakistane, Mianmare.

– Tavo darbas išskirtinis.

– Sutinku.

Kai galima atsisegti saugos diržus, Tera išsiima mobilųjį telefoną. Ką tik Schipholyje, kai po registracijos ir muitinės patikros jos patraukė išgerti kolos ir kavos, Tera per „WhatsApp“ gavo labai ypatingą pranešimą: „*Kietai*, kad keliauji į Indiją! Smagiai praleisk laiką ir gero skrydžio.“

Teros širdis, jau ir taip plakanti dažniau nei įprastai, ėmė daužytis. Stefas!!!

Dabar mergaitė skaito ir skaito susirašinėjimą su juo.

Tera: Ačiū. Mes jau beveik lipam į lėktuvą. Kaip sekasi tau?

Stefas: *Čilas*. Viskas puiku, sniegas geras, dangus giedras.

Tera: Skamba gerai.

Stefas: Sėdim lauko kavinėj saulėje. ☺

Tera: Pavydžiu. ☺

Stefas: Ei, gal pamiršai, tu skrendi į Indiją! Taip šaunu! Tuoju pateksi į vasarą!

Stefas: Kokia ten temperatūra?

Tera: 25 laipsniai. O ten, kur važiuosim, pietuose, 30.

Stefas: Nusileidimo tako viršuj –10.

Tera: Slidinėti man atrodo *super*!

Stefas: O man *super* atrodo tokia tolima kelionė! Norėčiau ir aš turėti tokią tetą. *Have fun!* ☺

Tera: Smagiai paslidinėk!

Kiek kartų Tera svajėjo turėti žiemos sportą mėgstančius tėvus... Ji pažvelgia pro langelį ir išvysta žydrą dangų virš baltai apkloto pasaulio. Ten ne sniegas, o debesys.

Stefas prisiminė Terą būdamas Austrijoje, nesvarbu, kad tik akimirka. Jo žodžiai mergaitę lydės ateinančiomis savaitėmis, nors jie šiek tiek ir liūdina. Tera galėjo dabar stovėti su slidėmis... Ji viliasi, kad laikas Indijoje neprailgs.

Visai prieš parašant Stefui, geros kelionės palinkėjo ir Selinė. Draugė apgailestavo, kad Tera nevažiavo kartu, bet suprato ją. Tiesą sakant, aplinkinių nuomone, Terai labai pasisekė – taip manė namiškiai, draugės, visi mokykloje, ir ne vien dėl papildomos laisvos savaitės. Su teta jos galėjo išskristi tik pirmadienį ir turės kelionėje praleisti dvylika dienų, tad Terai reikėjo paprašyti dar vienos laisvos savaitės. Už tai teks papildomai padirbėti – parengti klasei pasakojimą apie savo kelionę ir tetos darbą. Žodis „pristatymas“ nenuskambėjo, bet tai, žinoma, ne kas kita, kaip viešojo kalbėjimo užduotis.

Dėl viso šito kelionė Terai atrodo labai ypatinga ir smagi, bet pirmiausia neįtikėtinau jaudinanti. Jau kelias dienas mergaitė negali galvoti apie nieką kita: gal jai nepatiks valgis, gal suviduriuos, užpuls bjaurūs vabzdžiai, o gal nepakels tokios aukštos temperatūros... O kur dar elgetos ir visas kitas vargas, su kuriuo jai neabejotinai teks susidurti. Ar ji visa tai pakels?

Gal pirmą kartą nučiuožti nuo kalno taip pat baisu, bet Tera bent jau žino, kad sugebėtų, nes jai neblogai sekasi fizinio lavinimo pamokose. Be to, Selinė visgi kažką pasakė Stefui.

Iš pradžių draugė tai griežtai neigė, bet praeitą šeštadienį, prieš pat išvažiuodama į Austriją, Selinė prisipažino: „Na, gal visai netyčia ir būsiu pasakiusi, kad jis tau patinka.“

Tera šypsosi. Pastaruoju metu lankydamosi pas Selinę ji vis susidurdavo su Stefu. Sakydamos „labas“, jis pažvelgdavo į Terą, vieną kartą kažko paklausė apie Indiją. Ne daugiau. Bet anksčiau jos visai nematydavo.

Kaip viskas būtų susiklostę, jei Tera būtų su jais išvažiavusi slidinėti?.. Vietoj jos iškeliavo Maurinė.

Tera atsidūsta ir pažiūri į tetą. Dabar Vileminos eilė spustelėti jai ranką.

– Kas yra?

Ar papasakoti apie Stefą? Mergaitė nenori užsiminti apie slidinėjimą, bijodama, kad jos žodžiuose pasigirs ir apgailestavimo gaidelės. Ji atsako:

– Nervai. Bet aš iš tiesų labai džiaugiuosi, kad skrendu. Vilemina nusišypso.

– Ir man labai smagu nors šiek tiek pabūti su tavimi! – Teta pasisuka į praėjimo tarpą tarp eilių. – Pažiūrėk, gausim užkąsti.

Skrydis tiesioginis, bet ilgas, iš viso beveik devynios valandos. Tera žiūri filmus, plepa su Vilemina ir klausosi muzikos. Apačioje išvydus ilgas apsnigtų kalnų grandines, jos mintys nuklysta pas Selinę ir Stefą. Įpusėjus popietei staiga sutemsta. Taip keista! Selinė ir Stefas dabar tikrai stovi ant slidžių, pagalvoja Tera. Ūmai ji labai pasigenda draugės.

– Iš karto pasuksiu laikrodį į priekį, – sako Vilemina. – Mumbajuje keturiomis su puse valandos vėliau.

Lėktuvui nusileidus, tetos laikrodys rodo šešias minutes po dvyliktos. Vos pastčius koją ant lėktuvo trapo, jas užlieja karštis. Pilotas jau pranešė: čia 32 laipsniai karščio. Norėdama įkvėpti, Tera išsižioja.

– Čia daug karščiau, nei sakei!

Ji pati girdi, kad pastaba nuskamba kaip priekaištas. Bet dabar naktis, koks karštis jų laukia rytoj...

Nors Teros pojūčiai sako, kad dar ne taip vėlu, visą dieną užtrukęs sėdėjimas, laukimas ir kelionė ją išvargino. Muitinės patikrinimas užtrunka be galo ilgai, čia ne tik apžiūrimi jų pasai, vizos, bet ir paimami pirštų atspaudai, nuskenuojamos akių rainelės. Atvykimo salėje už atitvaro išsirikiavusi visa eilė vyrų su dideliais popieriaus lapais ar kartono lentelėmis, ant kurių užrašyti pasitinkamų keleivių vardai. Juokinga, kaip keleiviai eina palei visą laukiančiųjų vorą, ieškodami savojo vairuotojo. Galų gale jos įlipa į automobilį, laimė, šis su oro kondicionieriumi. Malonu! Prakaito upeliai gali nudžiūti...

– Važiuojam ne ta kelio puse! – sušunka Tera mašinai išvažiavus į gatvę.

Vilemina nusijuokia.

– Čia važiuojama kairiąja kelio puse.

– O! Kaip keista.

– Indija buvo Anglijos kolonija, todėl.

Tera smalsiai žiūri pro langą, matyti šalikelėje augančios palmės, po akimirkos – labai aukšti susigrūdę daugiabučiai. Atrodo, užstatyta visa įmanoma erdvė.

– Mumbajuje gyvena tiek pat žmonių, kiek visuose Nyderlanduose, – taria Vilemina.

– Tikrai? Ir tai tik viename mieste!

Tada Vilemina paragina:

– Pažiūrėk kairėn.

Tera pasuka galvą ir išsigąsta. Lūšnynas! Mažos apleistos lūšnos susigrūdusios lipa viena ant kitos. Vaizdas ją sukrečia. Kažką panašaus Tera matė tik per televiziją. Vadinausi, lūšnynai iš tiesų egzistuoja! Žinoma, egzistuoja, bet kai viską išvysti savo akimis... Mergaitė suvirpa. Tiesą sakant, jai nesinori to matyti... Ir vis tiek Tera žiūri.

– Kaip žmonės gali taip gyventi, Vilemina?

Teta gūžteli.

– Tikrai nori žinoti?

Jos drauge stebi šurmulį gatvėse. Nors dabar jau vidurnaktis, šaligatviai pilni sėdinčių žmonių ir... Ką? Dabar Teros eilė parodyti.

– Ten žmonės miega! Tiesiog ant šaligatvio!

Nepaisant tamsos, aiškiai matyti, kokios nešvarios gatvės, kiek šiukšlių ir šlamšto visur riogso. Fu! Bet Tera negali nusukti akių nuo neįprasto, jai šiurpą keliančio pasaulio.

Po ketvirčio valandos automobilis privažiuoja dangoraižius, vadinausi, ir jų čia esama. Galiausiai mašina sustoja priešais viešbutį. Du vyrai nedelsdami prieina prie jų automobilio atidaryti durelių ir paimti bagažo. Terai net nereikia pačiai temptis lagamino į viešbučio kambarį!

Vilemina atidaro kambario duris, laimė, ir čia veikia oro kondicionierius. Tera krinta ant plačios lovos, prieš save vis dar regėdama lūšnyną.

Po trumpos nakties Terai sunku išlipti iš minkštos lovos, nors žadintuvas rodo dešimtą valandą. Ką tik duše išsimaudžiusi Vilemina tempia mergaitę už rankos, bet šiai atrodo, kad dar tik pusė šešių, juokingas laikas keltis...

Dvi dienas jos praleis Mumbajuje, kad žvilgteltų į moderniąją Indiją.

– Paprastai aš iš karto skrendu į pietus, – tepdama ant skrebučio džemo sako Vilemina. – Bet taip bus paprasčiau priprasti prie kitos kultūros, šilumos, laiko skirtumo. – Ji nusišypso. – Dėl tavęs ir aš šiek tiek paatostogausiu!

Papusrėčiusios kaip tikros turistės, senamiesčiu su dideliais kolonijinio laikotarpio namais, nudažytais švelnionimis spalvomis, pro milžinišką viešbutį jos patraukia prie *Gateway of India*, uosto, per kurį į miestą patenkama iš jūros. Tvyro padūmavęs oras, gal smogas, ir Tera kosteli.

– Fu, graužia gerklę.

Prie uosto daug turistų, daugiausia indų. Tera įdėmiai apžiūri, ką vilki moterys. Dauguma dėvi ilgus sijonus su tokios pačios spalvos palaidinukėmis. Trumpos ne tik šių palaidinukių rankovės, bet ir pats viršutinis drabužis. Ir dar – nuo klubo per kairį petį indės persimetusios ilgą plačią skraistę, ši laisvai karo per nugarą. Ar sijonas su šia skraiste yra tas pats drabužis? Tera nesupranta, kaip viskas sukirpta. Mote-

rų rūbai labai spalvingi, išmarginti raštais arba išsiuvinėtais kraštais. Apsimesdama, kad fotografuoja uostą, mergaitė įamžina porą praeivių.

– Vilemina, žiūrėk, jos visos nuogais pilvais! Ar čia taip leidžiama?

Vilemina buvo Terai nurodžiusi pasiimti plonas, bet ilgas kelnes ir pasakiusi, kad, nors ir karšta, čia negalės vaikštinėti su berankoviais marškinėliais. Privalomas šių atostogų drabužis – marškinėliai trumpomis rankovėmis.

Vilemina nusijuokia.

– Čia taip priimta. Gražios spalvos, ar ne?

Tera užsimerkia.

– Na, ar šios moterys suka galvą, kas pasiuvo jų suknelės? Jos turbūt taip pat mieliau renkasi indišką „Fourmark“?

Vilemina vėl nusijuokia.

– Indijos drabužių pramonėje siuvama ne tik eksportui, bet ir vidaus rinkai. – Tada ji surimtėja. – Čia vaikštinėjančios moterys ir merginos, visai kaip tu, nenori permokėti už rūbus. Man atrodo, kai kurios panašiai ginčijasi su savo motinomis.

Tetos žodžiai prajuokina Terą. Jai krinta į akis, kad dauguma vyrų apsirengę vakarietiškai, džinsais ir marškiniais. Nematyti nuogų blauzdų. Bet visi avi šlepetes, tad regėti daugybė basų kojų! Moterys kulkšnis pasipuošusios gražiomis apykojėmis, kojų pirštai apmaustyti žiedeliais, kartais ant vienos kojos žiba net trys ar keturi.

– Grįžusi namo pradėsiu naują madą! – sukikena Tera.

– Gaila, kad dažniausiai avime uždarus batus, – atsako Vilemina.

Teta paima Terą už rankos ir jos žingsniuoja tolyn per žmonių pilnas gatves, pro prekes, tiesiog šaligatviuose išdėliotas ant patiesalų: batus, monetas, knygas, kilimėlius, riešutus. Bet matyti ir prekystalių su cukranendrių sultimis, vaisiais, o viena senutė nori joms įsiūlyti pavo plunksnų vėduoklę.

Braukdama nuo kaktos ir kaklo prakaitą, Tera pakerėta žvelgia į visas šias spalvas. Taip karšta... Ir visai nesąmoningai jai kyla mintis: „Galėjau dabar stovėti sniege. Malonioje vėsumoje... Su Stefu...“

Mergaitė prispaudžia prie savęs Vileminos ranką. Terai nelabai jauku, nes visi vyrai spokso į jas ir visi nuolat klausinėja, ar jos nenorėtų ko nors nusipirkti. *Madam? You want this? Ma'am?*

Regis, Vileminai dėl įkyruolių nei šilta, nei šalta. Ji tik liepia:

– Saugok savo daiktus, gerai?

Kad ir koks ypatingas šis gatvių vaizdas, Tera negalėtų pasakyti, jog yra atsipalaidavusi.

Vilemina pažada, kad jos tuoj eis atsigerti. Joms žingsniuojant pro pailgą lauką, kuriame vaikinai žaidžia kriketą (regis, tai vienintelė neužstatyta miesto dalis), ant šaligatvio medžių šešėlyje Tera pamato visą šeimą su būreliu mažų vaikų.

– Fu, tik pažiūrėk! – pasibjaurėjusi sako ji. – Kas gi leidžia savo vaikui nuogu užpakaliu žaisti gatvėje?

– Jie čia gyvena, – atsako Vilemina. – Ir neturi pinigų sauskelnėms.

– Kur „čia“? Ant šaligatvio? – Tera pažiūri į moterį, sėdinčią ant patiesalo su drabužių gniužulu šalia, ir prisimena vakar pro mašinos langą mačiusi ant šaligatvio miegančius žmones.

– Tai kur jie prausiasi po dušu?

– Niekur.

– Ką? O kur kakoja ir šlapinasi?

– Krūmuose ar kur nors ten.

Tera suspaudžia nosį. Kriketo laukui pasibaigus žalia veja tęsiasi, ji atitverta tvora ir kažkokiomis plokštėmis. Pro mažytį plyšį Tera pamato iš brezento pastatytas nedideles palapines. Nors ir karšta, mergaitė vėl suvirpa.

Tačiau tada jos įžengia į prašmatnų prekybos centrą, visiškai kitą pasaulį, aišku, geriausią pirmosios kelionės dienos vietą! Personalas dėvi juodus vakarietiškus drabužius. Čia, žinoma, yra ir oro kondicionierius, tad jos gali atsivėsinti. Vilemina ir Tera nusiperka po bandelę ir puodelį arbatos. Skyrius, kuriame pardavinėjami indiški ir vakarietiški drabužiai, – tikra dienos viršūnė. Kainos ne kaip „Fourmark“, bet nėra pernelyg brangu. Vilemina leidžia Terai apsižvalgyti ir ką nors pasimatuoti. Teta ir pati išsirenka palaidinukį ir patraukia su jomis į matavimosi kabiną.

– Ar ką nors randi?

– Šimtas rupijų, kiek tai? – rankose laikydama baltą palaidinukę paklausia Tera.

- Maždaug penkiolika eurų, – greitai apskaičiuoja Vilemina.
- Gana brangu, – nusprendžia Tera.
- Manai? Bet kokybė kur kas geresnė!

Vilemina nesako, su kuo lygina, bet Tera ir pati supranta. Ji nusišypso. Štai todėl su Vilemina ir smagu: ji niekada nepamokslauja kaip motina. Teta nuperka jai palaidinukę, o pati Tera įsigyja marškinėlius trumpomis rankovėmis. Mergaitė padeda Vileminai išsirinkti suknelę, mat jas čia galima vilkėti, jei mūvi tampres.

Tera pasimatuoja ir šlepetes, nes čia jų yra labai smagių. Į kelionę ji pasiėmė tik uždarus batus. „Taip nesuksi galvos dėl purvo ir vabzdžių“, – patarė jai mama. Bet Vileminai atrodo pravartu turėti ir šlepetes.

Baigiantis popietei pirkiniais patenkintos Tera ir Vilemina grįžta į viešbutį.

– Laimė, čia, Mumbajuje, buvo ir normali parduotuvė, – krisdama ant lovos sako Tera.

Vilemina iš širdies nusijuokia.

– Smagu, kad esi su manim. Aš vėl matau, kuo ši šalis ypatinga.

Rytojaus dieną jos suplanavusios laivu nuplaukti į salelę. Pakeliui į uostą ir net pačiame laive nuolat pilna prekyvių, joms kiša ekskursijų autobusu bilietus, fotografijas, apyrankes, žaislus, siūlosi gidauti. Vilemina nusiperka tik lankstinuką apie šeštajame amžiuje Elefantos salos grotose iškaltas šventyklas. Jas dabar ir ketina aplankyti.

Viena moteris Terai ant riešo nepastebimai užmazgo baltų žiedelių apyrankę. Rodydama į apyrankę, moteriškė vis prašo:

– *Hundred rupees for milk for my baby!*

– Man jau įgriso! – murma Tera.

Norėdama atsikratyti kaukytojos, Vilemina duoda jai dvidešimt rupijų.

– Gerokai per mažai, – skundžiasi ta.

– Aš nieko neprašiau! – atkerta Tera. – Bet, matant tokių žmogų, nejučia kyla gailestis.

– Tai kaltės jausmas slegia, – atsako Vilemina.

Tera linkteli. Ji dar niekada nematė tiek daug skurdo vienoje vietoje.

Prieš laivui išplaukiant pardavėjai, laimė, išlipa ant krančio, ir Tera gali palikti sunkias mintis apie skurdą sausumoje. Plaukti teks valandą. Jūros vėjelis atvėsina karštą orą – nors dar tik dešimta valanda ryto, temperatūra jau aukštesnė nei 30 laipsnių. Terą ir Vileminą supa tik turistai, o jie ne taip spokso, veidu nebesrūva prakaitas, kūnas visiškai išsibudinėš... Jos su malonumu dairosi aplink.

Ūmai laive kyla sąmyšis, ir Tera pažvelgia ten, kur rodoma. Ji griebia Vileminą už rankos.

– Žiūrėk! Delfinai!

Iš tiesų jūros tolumoje banguota linija plaukia pora delfinų.

Oho! Čia tai bent! Tera čiumpa telefoną ir filmuoja delfinus, kol šie po minutėlės pranyksta tolumoje. Jos irzlumo kaip nebūta. Mergaitė pasidaro ir kelias asmenukes su Vi-

lemina, nuotraukas drauge su delfinų filmuku šįvakar išsiųs Selinei. Tikėkimės, dabar bus draugės eilė pavydėti Terai.

Ji džiugiai žiūri į vandenį. Apsipirkti buvo smagu, viešbutis puikus, bet tai iš tiesų *super!* Tiesą sakant, geriau nei žiemos sportas! Kasmet nemažai jos bendraklasių važiuoja slidinėti. Bet kas iš jų galėtų pasigirti matęs delfinus?! Ir kol laivas šoka ant vandens, mergaitė tegali galvoti: „Taip, ši kelionė tikrai išskirtinė!“

Laialui prisišvartavus prie salos, jos išlipa ant savotiškos prieplaukos. Pakrantėje kėpso siaubingai daug šlamšto: kibirų, butelių, virvagalių, plastiko nuolaužų. Pastatyta ir didelė lenta su užrašu „Please, keep your Elephanta clean“. Tera ir Vilemina reikšmingai susižvalgo.

Siaura gatvelė veda į salos gilumą. Jos stebisi daugybe gyvūnų: atvykėlius sekioja benamiai šunys, o tarp nedidelių palapinių su valgiais ir gėrimais praeivius stebi mieguistos karvės.

Į grotas patenkama uolose iškaltomis pakopomis, išilgai jų išrikiuoti prekystaliai su suvenyrais. Viršuje, prie įėjimo į grotą, sukinėjasi beždžionės. Jos tikrai juokingos! Keista matyti jas laisvėje. Viena pabando iš Teros rankų ištraukti vandens buteliuką.

– Ei, akiplėša beždžione! – truputį išsigandusi surinka mergaitė.

Po kelių akimirų Tera klausosi Vileminos iš kelionių vadovo skaitomų pasakojimų apie uolose iškaltus dievų atvaizdus. Mergaitėi ir jie atrodo labai ypatingi. Hinduistai turi nemažai dievų! Jai neklūva, kad Vilemina atidžiai

apžiūri statulas pasieniais. Tera nusifotografuoja su metro dydžio Šiva trimis veidais: tai kūrejas, sergėtojas ir naikintojas. Jai neaišku, kaip kas nors gali būti visais trimis vienu metu. Labiausiai jai patinka įvairiuose reljefuose vis aptinkamas Ganeša – keleivių dievas. Terai smagu stebėti kitus lankytojus ir beždžiones. Atsišliejusi į vieną iš kolonų, ji parašo žinutes tėvams ir draugams, išsiųs parkeliavusi į viešbutį.

Grįždamos jos stabteli prie laiptų, kur stovi suvenyrų prekystaliai.

– Nemokėk iškart tiek, kiek jie prašys, – sako Vilemina. – Turi derėtis!

Pamačiusi gražių apyrankių draugėms, Tera nusidera šimtą rupijų.

– Nenutuokiu, kiek tai, bet derėtis smagu! – išsišiepusi sako.

Vakare jos valgo picą itališkame restorane su oro kondicionieriumi. Šis valgis Terai patinka daug labiau nei ryžiai su kariu ir daržovėmis, kuriuos vakar patiekė viešbutyje. Jos dar pažiūri į gražiai apšviestą uostą ir po valandėlės Tera patenkinta šmurkšteli po minkšta antklode.